

**Мардар Д.О.**

к.е.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

## **ВАЖЛИВІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

В сучасних умовах у практиці набуває чинності таке поняття, як економічна активність. Його смислове значення при цьому відображає загальне поліпшення економічної діяльності й формування сприятливої кон'юнктури. Вважається, що на макрорівні економічну активність кількісно визначають різні індекси, які розраховуються на найбільших світових фондових біржах. На мікрорівні в статистичних показниках, які характеризують діяльність підприємств, економічна активність характеризується показниками прибутковості. Це свідчить про виникнення потреби у відображенні якісно нових економічних явищ і можливості використання цього показника.

В більшості випадків економічно активним вважається підприємство, яке отримує прибуток. Це свідчить про наявність певної проблеми в системі економічних категорій. Вона полягає в тому, що трансформаційні процеси привели до появи в теорії і економічній практиці нових стосунків, що виражають певну якість, але загально визнаних вимірників ще не мають.

Оскільки основні принципи ринкової економіки будуються на самозабезпеченні, підприємству необхідно мати можливість відтворюватися використовуючи власні ресурси та кошти. Тому, у відповідній моделі економічної активності в якості основних власних джерел повинні бути враховані прибуток і амортизація, тому що саме ці джерела повинні забезпечувати відтворення основних фондів. Однак ефективне управління оборотними засобами і оборотними фондами підприємства також дають можливість використовувати додаткові джерела покриття витрат. З цієї причини можна рекомендувати залучення вивільнених оборотних засобів також для здійснення відтворювального процесу.

В якості критерію оцінки стану відтворювального процесу пропонуємо використовувати  $H$  – нормативний термін відтворення основних фондів і капітального будівництва. Він розробляється з використанням нормативного терміну служби обладнання, по його видам або у певній галузі. Даний процес є необхідним, оскільки термін морального старіння при сучасних темпах розвитку науково-технічного прогресу складає 7-8 років.

Нормативний підхід до регулювання відтворювального процесу на окремому підприємстві не суперечить ринковим принципам господарювання. Нормативи встановлюють зв'язки між ресурсами підприємств і кінцевими результатами, в яких зацікавлене суспільство, орієнтують господарюючі суб'єкти на ухвалення економічних рішень, що відповідають інтересам як окремого підприємства так і економіки в цілому. За допомогою нормативів досягається об'єктивно обумовлений зв'язок між результатами виробництва, витратами і доходами підприємств. Використання нормативів дозволяє врахувати комплекс вимог, що є необхідною умовою нормального відтворення економічної системи. Для оцінки ефективності капітальних вкладень у практиці проектування і експлуатації підприємств набули поширення різні показники окупності витрат, що визначають термін їх покриття одержаним прибутком. Запропонований критерій терміну відтворення основних фондів враховує не тільки прибуток, але і амортизацію та оборотні кошти, що забезпечує йому не тільки оціночні, а й регулюючі функції.

Виходячи з цього можна визначити, що економічна активність - це такий стан

діяльності підприємства, при якому забезпечуються стійкі економічно обумовлені темпи його розвитку і відтворення. При розрахунку економічної активності необхідно враховувати фактор часу. Це означає, що показник відображає не ситуаційні, а довготривалі стосунки і тому належить до стратегічних характеристик.

Специфікою визначення показника економічної активності підприємства є співвідношення економічних і фінансових показників, оскільки основні засоби підприємства, які безпосередньо приймають участь у випуску продукції, повинні бути забезпечені фінансовими результатами діяльності підприємства.

У разі наявності відхилення показника економічної активності підприємства від нормативної величини, необхідна варіативність його зміни та наближення до встановленим вимогам.

Основою цього вибору будуть цілі і форми відтворення, оскільки достовірність підвищення економічної активності, як і його технічна надійність, повинна бути основним завданням підприємства. Але це може вважатися виконаним тільки при їх паралельному забезпеченні.

Для підвищення рівня економічної активності підприємств промисловості власні джерела фінансування мають велике значення, оскільки саме власні засоби|кошти| дозволять підтримувати відтворювальний процес на рівні, необхідному для розвитку підприємства, в умовах недостатньої державної підтримки.

В свою чергу, стратегія інвестування грає важливу роль в забезпеченні стабільного розвитку і зростання|зросту| підприємств. Особливо гостро питання інвестування стоїть в капіталомістких галузях, які вимагають значних капіталовкладень для підтримки виробничих фондів|фундацій|. Наявність оновлених виробничих потужностей дозволить підприємствам знизити|знизити| витрати|затрати| на виробництво продукції, отже збільшити прибуток і підсилити|посилювати| свою ринкову позицію. Проте|однак| залишається проблема ефективного використання інвестицій, їх вкладення у виробничі фонди|фундації| з|із| максимальною віддачею. Для вирішення цього питання також необхідно застосовувати показник, який би відображав|відбивав| ефективність використання всіх джерел фінансування. Такий показник дозволить вирішити питання про інвестування заходів, які вимагають крупних капіталовкладень на довгостроковий період і оцінювати стан|достаток| відтворювального процесу.

Економічна активність підприємства, що виражається через співвідношення величини основних, оборотних фондів, прибутку та амортизаційних відрахувань за своєю сутністю являє наслідок технічних зв'язків у господарському комплексі країни або відносно великому регіоні при створенні проміжних і кінцевих продуктів споживання. Тому об'єктивно існує зацікавленість будь-якого підприємства в організації чи контролі виробництва всіх необхідних для його діяльності матеріальних і енергетичних ресурсів, а також відтворенні головної продуктивної сили - трудових ресурсів. Становлення цього інтересу у великої кількості виробників породжує різні види обмежень, що стримують гіпертрофіроване зростання масштабів підприємств, ускладнення їх структури і нерідко призводять до вузької спеціалізації виробництва. Це означає, що підприємство знаходиться у мінливому зовнішньому виробничому та економічному середовищі, межі яких дуже рухливі. Наявність такої закономірності можна пояснити великою різноманітністю форм підприємств, в будь-якому секторі господарської діяльності - від малого підприємства з невеликим числом виробничих операцій до багатопрофільних корпорацій.

Проблеми економічної активності підприємств мають загальноекономічне значення. Однак їх вирішення в базових галузях - постачальниках ресурсів представляє пріоритетне завдання для господарської системи країни.